

Teresa Kapela, Kozienice

ZNACZENIE KAZANIA I HOMILII W KOŚCIELE

Wstęp

Przepowiadanie Słowa Bożego jest jedną z podstawowych funkcji Kościoła, a zarazem podstawowym zadaniem duszpasterzy. Papież Paweł VI w adhortacji apostolskiej „*Evangelii nuntiandi*” (1975) podkreśla, że nakaz głoszenia jest pierwszorzędnym i naturalnym. To właśnie przez kaznodziejstwo pokazujemy Chrystusa tym, którzy Go nie znają. Głoszenie Chrystusa Zmartwychwstałego musi zatem stanowić priorytet duszpasterstwa.

Rozdział pierwszy poświęcony jest postaciom Słowa Bożego. Ukazuje, że teologia przepowiadania jest refleksją teologiczną zmierzającą do określania z punktu widzenia wiary, właściwej natury Słowa Bożego obecnego w Kościele od samych jego początków. Rozdział drugi poświęcony jest klasyfikacji jednostek przepowiadania. Jest on jednocześnie odpowiedzią na pytanie o to, czym jest homilia i kazanie. Rozdział trzeci prezentuje typologię przepowiadania. Ukazuje pewne formy wewnętrznego zróżnicowania. Rozdział czwarty przedstawia cele Kościelnego przepowiadania. Zwraca uwagę na aspekty skuteczności przepowiadania Słowa Bożego. Zakończenie stanowi syntezę i odpowiedź na pytanie czym w istocie jest kazanie i homilia.

1. Postacie Słowa Bożego

Leżąc u podstaw teologii przepowiadania teologii Słowa Bożego stanowi traktat dogmatyczny o Słowie Bożym, wiązany z traktatem o łasce oraz sakramentach i Kościele. Są w nim wyróżnione i omówione różne postacie Słowa Bożego stanowiące fundamentalne znaczenie dla homiletyki, gdyż przepowiadanie sprowadza się ostatecznie do medytacji oraz wyjaśniania Słowa Bożego.

Wyróżnia się kilka postaci Słowa Bożego.

1.1. Wewnętrzne Słowo Boże

Określenie „Słowo Boże” odnosi się przede wszystkim do wewnętrznego Słowa Bożego, czyli Słowa, którym Bóg określa Swą istotę. Istnieje ona jako druga Osoba Trójcy Świętej. Z Objawienia Jezusa Chrystusa wiemy, że ze względu na tajemnicę odwiecznego rodzenia Słowa przez Boga, Boga nazywamy Ojcem, a Słowo, które jest przez Niego wypowiedane (rodzone), jest Synem Bożym.¹

---

¹ G. Siwek, *Przepowiadanie Słowa Bożego*, w: *Teologia pastoralna.*, red. Kamiński R., t. II. Lublin 2002, s. 132.

To dlatego Apostołowie wyznają Jezusa Chrystusa jako Słowo, które na początku było u Boga i jest Bogiem (J 1,1n).

Syn Boży – Jezus Chrystus został przez św. Jana nazwany „Logosem” (J1,1.14; 1J1,1) dla podkreślenia cechy preegzystencji, że jest od początku u Boga, że jest Bogiem, przez którego zostało wszystko stworzone, a zwłaszcza przez fakt Wcielenia, w którym została mu powierzona misja zbawcza.

To pierwsze rozumienie wyrażenia „Słowo Boże” jest najważniejsze i jest punktem wyjścia dla wszystkich jego dalszych znaczeń.

1.2. Zewnętrzne Słowo Boże

Słowem Bożym zewnętrznym nazywamy Słowo Boga skierowane do świata i inicjujące jego historię, która – kierowana przez Boga – staje się historią zbawienia. Słowo Boże zewnętrzne wyraża się na różne sposoby:

- Słowo stworzenia. Bóg Swoim Słowem stwarza niebo i ziemię (Rdz 1,1) oraz człowieka (Rdz 1,26-27; 2,5 –25). Jan Ewangelista w prologu pisze: *Wszystko przez Nie się stało, a bez Niego nic się nie stało, co się stało* (J 1,4).

- Słowo Objawienia. Jest to Słowo, przez które Bóg bezpośrednio zwraca się do człowieka. Posługując się ludzkim obrazem czyni to w sposób zrozumiały dla niego. Chodzi tu głównie o słowo proroków powoływanych przez Boga na sługi słowa.² Ponad 90% występujących w Piśmie Świętym, ST wyrażen „Słowo Boże” lub wyrażen ekwiwalentnych oznacza słowo wychodząc z ust proroków. Przykładem utożsamiania się Słowa Bożego ze słowem proroków jest powołanie Jeremiasza zawierające stwierdzenie Boga: *Pójdiesz dokądkolwiek Cię pošlę, i będziesz mówił, cokolwiek tobie polecę [...]. Oto kładę Moje Słowa w twoje usta* (Jr 1,4-9).

- Wcielone Słowo Boże. Jest to Słowo Boże kierowane do człowieka, które osiąga pełnię w Nowym Przymierzu przez wcielenie Syna Bożego w postaci Jezusa z Nazaretu.³ *Wielokrotnie i na różne sposoby przemawiał niegdyś Bóg do ojców przez proroków, a w tych ostatecznych dniach przemówił do nas przez Syna.* (Hbr 1,1-2). Jezus jest wypełnieniem Słowa Bożego Starego Przymierza, co sam potwierdza w synagodze nazaretańskiej (por. Łk 4,21). Jest prorokiem, którego Bóg zapowiedział w Starym Przymierzu (Pwt 18,15).

1.3. Biblijne Słowo Boże

Objawione Słowo Boże, które zachowało się dzięki ustnemu przekazowi, zostało pod natchnieniem Ducha Świętego utrwalone na piśmie w Księgach Pisma Świętego. „Jest ono jednak nie tylko księgą zawierającą Słowo Boże, ale również najbardziej autentyczną księgą o samym Słowie Bożym.”⁴

Biblijne Słowo Boże posiada pewne cechy, którym warto się przyjrzeć, ponieważ posiadają one wielkie znaczenie we wspólnototwórczym jego charakterze, który żywa i wychowuje do wspólnoty.

² Zob. H. Langkammer, *Wprowadzenie do Ksiąg Nowego Testamentu*, Wrocław 1992 r. s. 278.

³ Por. F. Gryglewicz S. Mędała, *Ewangelia według św. Jana*, w: *Wstęp do NT*, red. Rubinkiewicz R., Poznań 1996 s. 459-460.

⁴ Zob. Słowo Boże, w: *Słownik Teologii Biblijnej*, red. X. L. Dufour, Poznań 1990, s. 876-883.

Słowo Boże posiada:

- Charakter neotypyczny. Słowo Boże ma charakter poznawczy. Ujawnia ono wymiar statyczny, ponieważ odnosi się do istoty rzeczy. Biblijne Słowo Boże zawiera w sobie wiele różnorodnych pouczeń, tak ważnych dla wspólnot. Mówi o prawach i normach kierujących życiem ludzkim, o sensie rzeczy i wydarzeń, czyli o sposobie działania Boga w historii, o obietnicach i wydarzeniach eschatologicznych.

- Charakter dynamiczny. Jest czynem i działaniem; sprawia dokładnie to, co oznacza. Stwarza niebo i ziemię ze wszystkim, co się na niej znajduje (Rdz 1,1-30; Mdr 9,1-2; J1,1-3); podtrzymuje świat w istnieniu (Ps 147, 15-18).

- Charakter dialogiczny. Wyraża się on w tym, że apeluje ono nie tylko do rozumu, ale do całej osoby. Domaga się nie tylko przyjęcia za prawdę głoszonych treści, lecz odpowiedzi osobowej. Nie tylko informuje, ale nawiązuje dialog z każdym człowiekiem wspólnoty. Ten dialogiczny charakter Słowa Bożego wynika z osobowego charakteru samego słowa. To w nim zawiera się osoba, która stanowi zasadniczą jego treść.

Niedościgniony paradygmat stanowi tutaj wewnętrzne Słowo Boga, druga Osoba Trójcy Świętej, które jako Syn Boży jest: *Bogiem z Boga [...] Bogiem prawdziwym z Boga prawdziwego [...] współistotnym Ojcu* (KKK 242). Gdy stało się Ono Ciałem (J1,14) w Jezusie Chrystusie, stało się zarazem osobowym Słowem Bożym skierowanym do ludzkości.

1.4. Kościelne Słowo Boże

Jeśli Słowo Boże w sposób definitywny zostało ogłoszone w Jezusie Chrystusie, to powinno ono być nie tylko zachowywane ale i wypowiedane wciąż na nowo. Dokonuje się to w ustanowionym przez Chrystusa Kościele.⁵ Wynikają z tego rozliczne związki pomiędzy Słowem Bożym a wspólnotą ludzi wierzących jaką stanowi Kościół.

Kościół zakorzeniony jest w wewnętrznym Słowie Bożym i dlatego słusznie może być nazwany dziełem Słowa (*Ecclesia creatura Verbi*), gdyż został stworzony przez Chrystusa – odwieczne Słowo Boże, które Ciałem się stało w postaci Jezusa z Nazaretu. Kościół związany jest ze słowami Chrystusa, ponieważ jest on tworzony przez te słowa. Dlatego Sobór Watykański II naucza: *Tajemnica Kościoła ujawnia się w jego założeniu*. Pan Jezus bowiem zapoczątkował Kościół swój głosząc radosną nowinę, a mianowicie nadejście królestwa Bożego od wieków obiecanego w Piśmie: *Wypełnił się czas i przybliżyło się królestwo Boże* (Mk 1,15; por. Mt 4,17). A królestwo to zajaśniało ludziom w słowach, czynach, i w obecności Chrystusa. Oto Słowo Pana porównywane jest do ziarna, które wsiewa się w rolę (Mk 4,14); ci, co słuchają go z wiarą i zaliczają się do małej trzódki Chrystusowej (Łk 12,32), otrzymali już samo królestwo (KKS).

Kościół nie tylko przyczynowo, lecz i istotowo posiada charakter słowa. Wszak w swej wewnętrznej i charyzmatycznej naturze jest on zgromadzeniem tych, którzy wiarą odpowiedzieli na usłyszane Słowo Boże, a przez przyjęcie chrztu świętego tworzą jego wspólnotę.

⁵ L. Kuc, *Krótki traktat o teologii komunikacji*, Leszno 1997 s. 187.

2. Klasyfikacja jednostek przepowiadania

Jednostka przepowiadania w praktyce przyjmuje trzy podstawowe postaci, a mianowicie: postać homilii, kazania i konferencji.

2.1. Homilia

Homilia w ujęciu posoborowym stanowi szczególną postać głoszenia Słowa Bożego. Według oficjalnych wypowiedzi Kościoła przez homilię rozumie się taką formę przepowiadania Słowa Bożego, która stanowi część samej liturgii, tworzy z nią jeden akt kultu. Opiera się o tekst święty, czyli pochodzący z części stałych lub własnych Mszy Świętej, wprowadza w sprawowaną liturgię oraz uwzględnia szczególne potrzeby słuchaczy w dziedzinie wiary i życia chrześcijańskiego.

Szczegółowość natury homilii wpływa najpierw z faktu, że stanowi ona „część samej liturgii. Nie stanowi ona jej części esencjalnej, bez której akt liturgiczny nie mógłby zaistnieć lub nie byłby skuteczny, lecz jej część integralną, czyli należącą do całości aktu liturgicznego i przyczyniającą się do jego skuteczności.⁶ Wynika z tego fakt, że bez homilii akt liturgiczny, aczkolwiek ważny, byłby jednak niepełny. Pomiedzy homilią a liturgią istnieje pewnego rodzaju sprzężenie zwrotne. Liturgii potrzebne jest słowo, które w nią wprowadza, wyjaśnia, ukazuje związek znaków liturgicznych z rzeczywistością, usposabia wspólnotę do owocnego w niej uczestnictwa.

Wyjątkowość natury homilii wynika też z faktu, że będąc częścią liturgii stanowi razem z nią jeden akt kultu. Uczestniczy przez to w uwielbieniu Boga w Trójcy Świętej Jedynego, jakie dokonuje się w liturgii.⁷ Dokonuje się ono przez Jezusa Chrystusa, głównego Liturga, który jest obecny szczególnie w czynnościach liturgicznych, a więc i w liturgii słowa (łącznie z homilią). To Chrystus obecny w słowie homilii spełnia swoją funkcję Liturga oddając Bogu Ojcu cześć, chwałę, uwielbienie i dziękczynienie za dokonane dzieło zbawienia świata.

Homilia również przygotowuje zgromadzenie liturgiczne do wychwalania Boga podczas sprawowania liturgii. Zawiera również cechy doksologiczne, ponieważ jest wychwaleniem Boga w Trójcy Świętej Jedynego za dokonanie przedziwnych dzieł w historii zbawienia, o których opowiada. Napełnia to tak homilistę, jak i słuchających go z wiarą wiernych uczuciem wdzięczności wobec Boga i prowadzi wspólnotę do Jego wychwalania.

Z samego faktu, że homilia jest częścią liturgii, wynika stwierdzenie, że jest ona w szczególniejszy sposób Słowem Bożym. Dlatego posiada ściślejszy związek z Lekcjonarzem zawierającym fragmenty Pisma Świętego, który nie tylko zawiera Słowo Boże, ale jako natchnione, jest Słowem Bożym.

Aktualizacja Słowa Bożego w homilii nie może ograniczać się jedynie do wyjaśniania i zastosowania do życia słuchaczy odczytanych tekstów świętych, ale ma ukazywać, jak ich treść dziś się realizuje w sprawowanej liturgii. Aktualizować Słowo Boże to ukazywać, że Jezus Chrystus dziś kontynuuje to, co kiedyś rozpoczął, ponieważ Jego słowa i czyny trwają w sprawowanym misterium. Homilia, zgodnie ze swą mistago-

⁶ Zob. H. Simon, *Homilia jako integralny element Eucharystii*, Warszawa 1987, s. 105-120.

⁷ Zob. W. Głowa, *Liturgia miejscem i źródłem przepowiadani*, Przemysł 1999 s. 116.

giczną naturą, ma pomóc uczestnikom spotkania liturgicznego być „współczesnym” Chrystusowi.

Homilia posiada szczególną moc zbawczą, ponieważ jest w szczególny sposób Słowem Bożym. Dzięki temu *słowa ludzkie idą dalej niż słowa człowieka*. Idą dalej dzięki paschalnemu przyjsciu Chrystusa i nas z Nim, przez ofiarę, śmierć i Zmartwychwstanie do sfery mocy Boga.⁸ Jeszcze bardziej wynika to z faktu, że homilia jest częścią sprawowanej liturgii. Jest więc ona nośnikiem tej samej łaski, jaka jest związana z konkretną czynnością liturgiczną. Jest więc zrozumiałe, że jeżeli przepowiadanie zawsze posiada skuteczność sakramentalną, to w tym momencie będzie ją miało w sposób szczególny, a to przez najgłębszy związek z Mszą Świętą, która jest sakramentem Paschy Pana, źródłem wszelkiej działalności zbawczej.⁹

2.2. Kazanie

Kazanie jest również formą kościelnego przepowiadania. Wyróżnienie to ma poparcie w Piśmie świętym. Sam Jezus Chrystus obok homilii wygłoszonej w synagodze nazaretańskiej (Łk 4,16-21) lub w Wieczerniku (J13-17), głosił również kazania, czego znamienym przykładem może być Kazanie na górze (Mt 5-7). W listach Apostołów można również znaleźć wiele przykładów kazań na różne tematy, np.: na temat państwa i władzy (por. Rz 13,2-7; 1P2,13-25); na temat małżeństwa i rodziny (pr. 1Kor 6-7; Ef 5,22-33).

W czasach apostoelskich, obok homilii, na spotkaniach eucharystycznych wygłaszano również kazania misyjne (kerygmaticzne), które miały na celu wzywanie do wiary i nawrócenia.

Wyraźne odróżnienie homilii od kazania nastęrcza jednak sporych trudności. Są one związane z szerokim rozumieniem tych terminów. Istnieją pewne czynniki, które usprawniają to odróżnienie. Kazanie zawiera pewne swoiste cechy:

- Nie jest związane w ścisłym znaczeniu z kontekstem liturgicznym i nie stanowi jego części integralnej.

- Jest swobodne w doborze celu, tematu i tworzywa. Powinno jednak pozostać biblijne, czyli żywić się Pismem Świętym. Swoboda w korzystaniu z Biblii polega na tym, że może opierać się na dowolnie wybranych jej fragmentach.

- Może być mistagogiczne w sensie szerszym. Może i powinno ono wprowadzać w misterium chrześcijaństwa, którego centrum stanowi Chrystus.

- Z powodu braku ścisłego związku z kontekstem liturgicznym, ma zapewnioną obecność przepowiadającego Chrystusa jako całość kościelnego przepowiadania. Jednak ta obecność jest mniej doskonała. Stąd też ma mniejszą skuteczność zbawczą.

- Posiada większą swobodę w wykorzystaniu środków retorycznych.

- Kazanie może wygłaszać osoba świecka.

Kazanie daje większe możliwości podejmowania aktualnych tematów, które nie wynikają z kontekstu liturgicznego lub są z nim w słabym związku. Stwarza również większe możliwości perswazyjnego oddziaływania na wspólnotę przez zastosowanie

⁸ W. Świerżawski, *Gloria Passionis*, Częstochowa 1987, s. 37-38.

⁹ E. Sobieraj, *Homilia według teologii posoborowej*, w: *Eucharystia w duszpasterstwie*, red. A. Szafranski, Lublin 1977, s. 185.

różnego rodzaju środków retorycznych czy innych, audiowizualnych, które nie byłyby odpowiednie w homilii.

3. Typologia przepowiadania

Choć przepowiadanie kościelne jest w swej istocie jedno, to można w nim jednak wyróżnić pewne wewnętrzne zróżnicowanie. Można tu mówić o różnych typach przepowiadania. Wyróżnia się je w oparciu o Pismo Święte, naukę i praktykę Ojców Kościoła oraz wewnętrzną logikę chrześcijaństwa. Zazwyczaj mówi się o trzech typach przepowiadania.

3.1. Przepowiadanie misyjne

Przepowiadanie misyjne stanowi podstawowy typ przepowiadania. Polega ono na głoszeniu Ewangelii wśród narodów lub grup społecznych jeszcze nie wierzących w Chrystusa.

Jego treścią są fakty zbawcze, dotyczące zbawienia dokonanego przez Boga w Jezusie Chrystusie. W fakty te należy uwierzyć i przyjąć chrzest wprowadzający do wspólnoty Kościoła.

Pod względem formalnym przyjmuje ono postać orędzia, czyli obwieszczenia. Nazywane jest także kerygmaticznym, przy wąskim rozumieniu terminu *kerygmat*, którym określa się głoszenie podstawowych faktów zbawczych, czyli Chrystusa z jego misterium paschalnym. Nosi też ono niekiedy nazwę przepowiadanie ewangelizacyjne, przy wąskim rozumieniu terminu *ewangelizacja*, przez które rozumie się pierwsze głoszenie Chrystusa, czyli *ewangelizację misyjną*.

Kiedy przepowiadanie misyjne osiągnie swój cel w ukonstytuowanych wspólnotach kościelnych, przechodzi w drugą fazę, fazę misyjnej animacji wspólnot kościelnych, aby z ewangelizowanych stawały się ewangelizującymi.

Wewnątrzkościelne przepowiadanie misyjne może przyjąć również postać *misji wewnętrznych*, zmierzających do gruntownej odnowy dechrystianizujących się wspólnot kościelnych, których klasycznym przykładem są *misje ludowe*. Dlatego przepowiadanie to określanie *ponownym obwieszczeniem* orędzia Ewangelii, wiąże się je z *re-chrystianizacją* lub, od papieża Jana Pawła II, z *nową ewangelizacją*.

3.2. Przepowiadanie katechetyczne

Przepowiadanie katechetyczne, posiada charakter systematycznego i dyskursywnego wykładu prawd wiary i zasad życia chrześcijańskiego. Skierowane jest do tych, którzy uwierzyli w Chrystusa i przyjęli chrzest. Posiada, podobnie jak przepowiadanie misyjne, uzasadnienie w postępowaniu Jezusa Chrystusa, który wprowadzał słuchaczy w głębsze rozumienie głoszonych przez siebie treści (por. Mt 13, 18-23. 36-43; Łk 8, 9-15; Dz. 1,3). Przepowiadanie katechetyczne ma również uzasadnienie w przekonaniu Apostołów, że tych, którzy uwierzyli, należy wprowadzać w głębsze poznanie Jezusa Chrystusa (Ef 1,17), uczyć ich głębszego poznania, wycucia i oceny tego, co lepsze (Flp 1,9), doprowadzać do pełnego poznania woli Bożej (Kol 1,9).¹⁰ Przepowiadanie

¹⁰ Zob. K. Panuś, *Zarys historii kaznodziejstwa w Kościele katolickim*, Cz. I *Kaznodziejstwo w kościele Powszechnym*, Kraków 1999, s. 30, 34-38.

katechetyczne musi być przepojone troską o pouczenie, formowanie i prowadzenie do zjednoczenia z Chrystusem adresatów.

3.3. Przepowiadanie homilijne

Przepowiadanie homilijne polega na wprowadzeniu wierzących w sprawowane tajemnice chrześcijańskie, ukryte pod osłoną znaków liturgicznych. Ma ono miejsce głównie podczas sprawowania liturgii, zwłaszcza w czasie Eucharystii. Zadaniem przepowiadania homilijnego jest ukazanie w sprawowanej liturgii, zwłaszcza Eucharystii, obecności Chrystusa zmartwychwstałego i prowadzenie uczestników wspólnoty do zjednoczenia z Nim.

Za przykład homilii uważa się mowę Jezusa Chrystusa wygłoszoną w synagodze nazaretańskiej (Łk 4,14-22). Jej wzorem jest mowa Chrystusa wygłoszona w wieczerniku podczas ustanowienia Eucharystii (J13,31-17,26). Homilie wygłaszali również Apostołowie, przemawiając w czasie *łamania chleba* (Dz 20,7-13).

4. Cele kościelnego przepowiadania

Omawiając cele kościelnego przepowiadania należy zwrócić uwagę na cele kościelnej posługi słowa w ogólności. Słowa te określił sam Chrystus w mandacie misyjnym: *Idźcie na cały świat i głoscie Ewangelie wszelkiemu stworzeniu! Kto uwierzy i przyjmie chrzest, będzie zbawiony; a kto nie uwierzy, będzie potępiony* (Mk 16,15-16).

Faktem jest, że ostatecznym celem przepowiadania jest zbawienie. Aby je osiągnąć, trzeba przejść drogę nawrócenia i wiary we wspólnocie Kościoła.

4.1. Nawrócenie jako cel przepowiadania

Swoją publiczną działalność rozpoczął Chrystus od wezwania do nawrócenia (Mk 1,15). Podobnie również określił cel swej ziemskiej misji (Łk 5,32). Również przepowiadanie Apostołów było naznaczone wezwaniem do nawrócenia (por. Dz2,38; 3,19; 5,31). Taki jest też cel kościelnego przepowiadania.

Nawrócenie nie sprowadza się tylko do moralnego wymiaru, chociaż go w sobie zawiera, lecz zawiera przemianę, która jest wejściem na nową drogę życia, będącą drogą wiary w Jezusa Chrystusa. Wiąże się z tym ściśle zmiana niemoralnego stylu życia na chrześcijański. W swej najgłębszej istocie nawrócenie oznacza świadomy akt wiary, przez który człowiek obiera Jezusa Chrystusa za Pana swego życia i przyjmuje Jego Królestwo, dając w ten sposób odpowiedź na wezwanie Ewangelii. Istnieje tu ściśły związek pomiędzy nawróceniem a wiarą jako celami przepowiadania.

4.2. Wiara jako cel przepowiadania

Głoszenie nawrócenia stanowi jakoby bardziej negatywny aspekt rzeczywistości wiary.¹¹ Jezus mówił: *Nawracajcie się i wierzcie w Ewangelię* (Mk 1,15). Związek przepowiadania z wiarą wypowiedział też św. Paweł w Liście do Rzymian: *Przeto wiara rodzi się z tego, co się słyszy, tym zaś, co się słyszy, jest słowo Chrystusa* (Rz 10,17). Jeżeli związek przepowiadania z wiarą jest oczywisty, to kwestią pozostaje

¹¹ G. Siwek, *Przepowiadanie..* dz. cyt., .s. 149

rodzaj owego związku. Rodzi się pytanie, jaką rolę odgrywa przepowiadanie w zaistnieniu aktu wiary?

Wiarę – cel przepowiadania należy rozumieć jako rzeczywistość osobową i to zarówno w jej podmiotowym, jak i przedmiotowym wymiarze.

W wymiarze podmiotowym (*fides qua creditur*) wiara jest aktem angażującym całego człowieka: jego intelekt przez odniesienie do niewidzialnej rzeczywistości i jego wolę przez podjęcie wolnej decyzji zaangażowania się w tę rzeczywistość, czyli okazania Bogu objawiającemu się pełnej uległości rozumu i woli, co może dokonać się jedynie przez Chrystusa.

W wymiarze przedmiotowym (*fides qua creditur*) wiara jest uznaniem za prawdę pewnych treści, które zostały nam objawione w Chrystusie i przez Chrystusa. W ten sposób Chrystus stanowi centrum wiary, co ujawnia jej osobowy charakter.

Celem przepowiadania jest nie tylko budzenie, ale i rozwój wiary posiadanej, względnie odzyskanie zagubionej. Kościół nie opuszcza tych, którzy wiarę przyjęli, ale ich wiarę stara się pogłębiać, umacniać, ożywiać i czynić coraz dojrzalszą

4.3. Wspólnota wiary jako cel przepowiadania

Według planu Bożego uświęcenie i zbawienie ludzi dokonuje się we wspólnocie. Dlatego nawrócenie i wiara prowadzą do budowania wspólnoty wierzących, czyli Kościoła. Z ustanowienia Chrystusa, Kościół stanowi komunie, czyli wspólnotę z Bogiem przez Jezusa Chrystusa w Duchu Świętym. Zjednoczenie to dokonuje się w Słowie Bożym i w sakramentach.

Chrzest jest bramą i fundamentem *komunii* Kościoła a Eucharystia jej źródłem i szczytem, dlatego przepowiadanie Ewangelii wiąże się z zakładaniem – Kościoła wśród ludów i grup, gdzie Kościół nie zapuścił jeszcze korzeni. Celem przepowiadania jest nie tylko doprowadzenie do organizacyjnego zaistnienia Kościoła, ale przyczynianie się do jego nieustannego samourzeczywistniania się i odnowy aż po uczestnictwo w wewnętrznej wspólnocie z Bogiem w Trójcy Świętej Jedynym w czasach ostatecznych. W sposób konkretny samourzeczywistnianie się Kościoła ma dokonać się w parafii. Dlatego też parafialna posługa słowa ma prowadzić do umacniania parafii jako wspólnoty wiary. Dopiero na jej bazie może ona stawać się także wspólnotą kultu i miłości oraz realizować swój ideał jako wspólnotę wspólnot.

Zakończenie

Zadaniem niniejszego artykułu było ukazanie czym jest homilia i kazanie oraz ich rola we wspólnocie jaką jest Kościół.

Omawiając naturę przepowiadania, uświadomiliśmy sobie, iż sprowadza się ona do czegoś bardzo istotnego, mianowicie do obecności Słowa Bożego w ludzkim słowie. Stwierdzenie obecności Słowa Bożego w ludzkim słowie odnosi się nie tylko do przepowiadania Kościoła w ogólności, lecz także do każdego indywidualnego głosiciela Słowa Bożego. Dokonuje się ono wówczas, gdy przepowiadanie odbywa się w jedności z Kościołem i na sposób świadectwa, ponieważ Jezus Chrystus jako słowo trwa w Kościele w formie ludzkiego słowa na sposób świadectwa.